

Lapin Kansa 14.9.2007

Poliittinen vai juridinen ratkaisu maa- oikeuksista

TV 2:ssa käsiteltiin 11.9.2007 jälleen kerran Ylä-Lapin maa- oikeuskiistaa. Mielenkiinnolla panin merkille oikeusministeri Tuija Braxin kannan, jossa hän suositteli saamelaisille poliittisen ratkaisun sijasta omistuskanteen nostamista. Oikeusministerin kanta on oikeasuuntainen. Muutoin asiaa sivuavassa TV- ohjelmassa asiasta sanottiin paljon, mutta varottiin kertomasta olennainen eli miten alkuperäiskansan muodostuksessa väriin lähtökohtiin perustuva saamelaismääritelmä voitaisiin korjata historiallisia tosiasioita vastaavaksi. Miksi ei voida rehellisesti kertoa, että Lapin todellista alkuperäiskansaa ovatkin lappalaiset eikä saamelaiskäräjälain tarkoittama saamelaiseksi määritely ryhmä. Etninen identiteetti ei ole sama kuin se miten maanomistus Lapissa on muodostunut. Mikäli tällaista virhettä ei ajoissa korjata, ongelmat tulevat kärjistymään. On käsittämätöntä, että Suomeen muuttaneiden siirtolaisten jälkeläisistä pyritään tekemään entisten lapinkylien oikeudenomistajia ja vanhin asutus - lappalaiset syrjäyttämään väittämällä, että tilan perustaneet olisivat luopuneet lappalaisyhteisöstään ja identiteetistään. Tämä tulkinta on täysin kestävä ja tarkoitushakuinen.

Nyt onkin mielenkiintoista kysyä, miten Inariin 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla muuttaneet porolappalaiset voivat olla alkuperäiskansaa, kun Oulun ja Lapin yliopistojen tutkimuksissaan käyttämä vanha tuomiokirja aineisto koskee lähes yksinomaan saamelaiskäräjien syrjäyttämiä lappalaisia? Viime syksynä julkistetut tutkimusraportit joka tapauksessa osoittavat yksiselitteisesti, että nyt on korkea aika tunnustaa Lapin alkuperäisimmän väestön lappalaisten/kveenien asema perustuslaissa alkuperäiskansaksi. Näin syrjityt lappalaisetkin saisivat vihdoinkin tasavertaisen kohtelun saamelaisten lisäksi ja Suomi osoittaisi olevansa oikeusvaltio.

Jouni Kitti

Entinen saamelaisparlamentaarikko